

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-2-41 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 05-49/710-195
Karar Tarihi : 28.7.2005

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Rıfık ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin
KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER : Derya YENİŞEN, İlğaz SARIOĞLU

C. ŞİKAYET EDEN : İhbar

**D. HAKKINDA
ÖNARAŞTIRMA
YAPILANLAR**

20 : - Sinegraf Film Yapım Yönetim Ltd. Şti.
Koşuyolu Mah. Salih Omurtak Cad.
No:80 Koşuyolu Kadıköy/İstanbul
- Sinema Dizi Yapımcılık ve Prodüksiyon Müzik Yapım
ve İletişim Sistem Paz. Tur. İç ve Dış Ticaret A.Ş.,
A. Adnan Saygun Cad. Güzel Konutlar Sitesi H Blok
Daire:8 Ulus Beşiktaş/İstanbul
- Gold Filmcilik Sinemacılık Ltd. Şti.
Karanfil Cad. Geyikli Sok. No:1 1. Levent
Beşiktaş/İstanbul
30 - TMC Film Yapım Ltdç Şti.
Gazeteciler Sitesi Dergiler Sok.
No:29/2 Esentepe/İstanbul
- BKM Ltd. Şti.
Maya Meridyen Plaza, Ebulula Cad. D:2 Blok
K.3 Akatlar/İstanbul

E. DOSYA KONUSU : Televizyon dizisi yapımcılığı piyasasında faaliyet gösteren Sinegraf Film Yapım Yönetim Ltd. Şti., Sinema Dizi Yapımcılık ve Prodüksiyon Müzik Yapım ve İletişim Sistem Paz. Tur. İç ve Dış Ticaret A.Ş., Gold Filmcilik ve Sinemacılık Ltd. Şti., TMC Film Yapım Ltd. Şti. ve BKM Ltd. Şti. arasında oyuncu transferi yapmama, transfer olduğu takdirde sabit ücretler uygulama konusunda yapılan anlaşma.
40

F.İDDİALARIN ÖZETİ : Kurum kayıtlarına 20.5.2005 tarihinde intikal eden ihbar dilekçesinde özetle; 19.5.2005 tarihli Günaydın gazetesinde yer alan bir köşe yazısında Osman Yağmurdereli'nin "Başka Yerde Yok" adlı tv programında kendisinin de aralarında bulunduğu ve "Muhteşem Beşli" olarak andığı Osman Sınav (Sinegraf), Necati Akpınar (BKM), Faruk Turgut (Gold Film), Erol Avcı (TMC) tarafından tv dizisi oyuncularına ilişkin olarak birtakım prensip kararlarının alındığı, bu kararların diziler arası oyuncu transferi yapmamak, yapılırsa da oyuncular için sabit fiyat belirlemeye yönelik olduğuna dair açıklamalar yaptığı öne sürülmüştür.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 20.5.2005 tarih ve 3412 sayı ile intikal eden ihbar dilekçesine ilişkin olarak hazırlanan 10.6.2005 tarih ve 2005-2-41/İ-05-DY sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 17.6.2005 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 05-40/555-M sayılı Kurul Kararı ile dosya konusu iddialarla ilgili olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Hakkında önaraştırma açılan Sinema Dizi Yapımcılık ve Prodüksiyon Müzik Yapım ve İletişim Hiz. Paz. Tur. İç ve Dış Tic. A.Ş.'nde, 22.6.2005 tarihinde firma sahibi Osman Yağmurdereli'nin engel olması nedeniyle, yerinde inceleme yapılamamıştır. Bunun üzerine, 4054 sayılı Kanun'un 4971 sayılı Kanun ile değiştirilmiş 15. maddesi gereğince, 22.6.2005 tarihinde T.C. İstanbul 3. Sulh Ceza Mahkemesi Hakiminden yerinde inceleme yapılmasına ilişkin karar alınmış; adı geçen şirkette yerinde inceleme ancak bir gün sonra 23.6.2005 tarihinde 2005/932 sayılı söz konusu mahkeme kararının ibrazı üzerine yapılabilmıştır. Raportörler tarafından hazırlanan ve yerinde incelemenin engellenmesi nedeniyle 1 günlük para cezası kesilmesini öngören 27.6.2005 tarih ve 2005-2-41/B.N.-05-D.Y. sayılı Bilgi Notu Rekabet Kurulu'nun 05-41 sayılı toplantısında görüşülmüş ve "Görevli raportörler tarafından yerinde inceleme yapılmasının engellenmesi sebebiyle, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 15. maddesinin (a) bendi delaletiyle, 17. maddesinin (d) bendi gereğince... Sinema Dizi Yapımcılık ve Prodüksiyon Müzik Yapım ve İletişim Hiz. Paz. Tur. İç ve Dış Tic. A.Ş.'nin 580 YTL para cezası ile cezalandırılmasına" karar verilmiştir.

17.6.2005 tarihli 05-40/555-M sayılı önaraştırma açılmasına ilişkin Kurul Kararı uyarınca düzenlenen 20.7.2005 tarih ve 2005-2-41/Ö.A.-05-DY sayılı Önaraştırma Raporu 22.7.2005 tarih ve REK.0.06.00.00/110-81 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-49 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; Sinema A.Ş., Gold Film, BKM, TMC ve Sinegraf'ın oyuncu transferini engellemek ve oyuncu ücretlerini sabitlemek amacıyla bir anlaşmaya varmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği,

Anılan anlaşmanın televizyon dizisi yapımcılığı piyasasında uygulanması ve rekabeti sınırlayıcı etki doğurması olasılıklarının düşük olması ve usul ekonomisi açısından, anılan teşebbüslere sözü edilen anlaşmaya ve bu anlaşmaya dayalı

girişimlere derhal son verme taahhüdünde bulunmaları yönünde 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca yazılı görüş gönderilmesinin uygun olacağı,

Tarafların yazılı görüşte bildirilen taahhütte bulunmaları halinde taraflar hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşlerine yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

100 I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

110 Sinema A.Ş., Gold Film, BKM, TMC ve Sinegraf'tan oluşan incelemeye konu olan 5 teşebbüs, ATV, Kanal D ve Show Tv başta olmak üzere ulusal açık televizyon kanallarında yer alan televizyon dizilerinin yapımı işiyle iştigal etmektedir. Televizyon yayıncılığına, kanallarının en büyük gelir kaynağı olan reklamlar açısından bakıldığında, reklam pastasının neredeyse tamamına yakınının ulusal yayın yapan açık kanallar arasında paylaşıldığı bilinmektedir. Yukarıda yer verilen teşebbüslerin yapımını üstlendikleri televizyon dizileri de, bu kanallarda yayınlanan ve yüksek izlenme oranı elde etmek suretiyle televizyon kanallarına önemli düzeyde reklam geliri kazandıran yapımlardır. Bu çerçevede, TMC, Bir İstanbul Masalı (ATV), Aliye (ATV), Yağmur Zamanı (Show TV); BKM Savcının Karısı (ATV); Gold Film Haziran Gecesi (Kanal D), Büyük Yalan (Kanal D); Sinegraf Kurtlar Vadisi (Show Tv), Ekmek Teknesi (Show Tv) ve Sinema A.Ş. Melekler Adası (ATV) ve Köpek (ATV) adlı dizilerin yapımcılığını üstlenmektedir.

120 Bu dizilerin yapım işi ise, başlı başına bir faaliyet konusudur. Yayıncılık sektöründe bu faaliyet büyük ölçüde yapımçı şirketler tarafından yürütülmektedir. Yapımçı şirketler, senaryo, oyuncu kadrosu gibi faktörleri bir araya getirmekte, dizilerin çekimini gerçekleştirmekte ve ortaya çıkan ürünleri (dizileri) televizyon kanallarına pazarlamaktadır. Bu dizilere olan talep, ulusal açık kanalların sürekliliği olan ve uzun dönemli reklam geliri elde edebilme ihtiyacından doğmaktadır. Bu spesifik talebi karşılama bakımından "tv dizisi yapımcılığı" ilgili ürün pazarını oluşturmaktadır.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

130 Önaraştırma kapsamında incelenen teşebbüsler, Türkiye'de kurulu şirketlerdir ve Türkiye'de yayın yapan televizyon kanalları için dizi yapımıyla iştigal etmektedir. Dolayısıyla coğrafi pazar Türkiye ile sınırlıdır.

I.2. Yapılan Tespitler

I.2.1. İhbara Konu Anlaşma

Hakkında önaraştırma açılan 5 teşebbüsün iş yerlerinde ve buna ilave olarak 24.6.2005 tarihinde Televizyon ve Sinema Film Yapımcıları Meslek Birliği (TESİYAP)'nde yapılan yerinde incelemede, ihbara konu olan tv dizisi yapımcıları

arasında oyuncu transferi yapmama, yapıldığı takdirde sabit ücretler uygulanmasına ilişkin anlaşma yapıldığına dair herhangi bir belge bulunamamıştır.

140 Taraflar, sektörün önde gelen aktörleri olarak zaman zaman bir araya geldiklerini ve sektöre ilişkin sorunları değerlendirdiklerini belirtmişler ancak böyle bir anlaşmanın varlığının ve uygulamasının sektörün yapısı nedeniyle de mümkün olmadığını ifade etmişlerdir.

1.2.2. Program Kayıtları

Osman Yağmurdereli, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'ndan temin edilen Cine 5 Kanalı'nda 16.5.2005 tarihinde yayınlanan "Başka Yerde Yok" adlı programa ilişkin kasette,

150 *"Bizim TESİYAP diye bir birliğimiz var. Ama onun dışında da bizim bir çekirdek, benim muhteşem beşli adını koyduğum bir grubumuz var. Ayda iki kere yemek yiyoruz sürekli ve dertleşiyoruz. Bana göre, şimdiye kadar bu sektörde yapılmış, sanatçıların ücretlerinin yükselmesinin nedeni bizim birbirimizi rakip görmemizden dolayı oldu. Ben bu rekabeti ortadan kaldırmak istedim ve bunun ilk adımlarını attım. Biz muhteşem beşliler şöyleyiz: Ben, Osman Sınav, Necati Akpınar, Erol Avcı ve Gold Film Faruk Turgut. Biz beşimiz bu sektörün %90'ını üreten arkadaşlarız. Biz beşimiz birbirimizden habersiz, birbirimizin sanatçılarına iş teklif etmeyeceğiz, onların fiyatlarını birbirimize sorarak ayarlıyoruz. Sezon başlarken "Ağabey sen şuna ne verdin, sen şuna ne verdin?" diye soruyorlar ve bu sektörü düzelterek. Yani bu başıboşluk. Çünkü bu iş böyle giderse, belki sanatçılar bana kırılacaklar ama bir mutlu azınlık yaratacağız sanatçılardan oluşan. Onların villaları, tekneleri, arabaları, birer tane ikişer tane olacak. Bu paralarla böyle giderse yapımcılar da git gide kanallarla teknik kadro ve sanatçılar arasında ezilen bir duruma gelecekler. Çünkü her zaman ödemeler her kanaldan çok düzgün olmayabilir ama yapımcının görevi sanatçıların ve ekibinin parasını zamanında ödemesidir. Bu problemleri daha rahat ve kolay aşabileceğimizi düşünüyorum. ..."*

şeklinde açıklamalarda bulunmaktadır.

170 Yine Osman Yağmurdereli, HaberTürk Kanalı'nda 1.5.2005 tarihinde yayınlanan "Full Ekran" isimli programda ise,

"Ben, mesela, dört yapımcıya çok güveniyorum, gözüm kapalı. Biz onlarla beraber yemek de yiyoruz, dertleşiyoruz. Osman, Necati, Erol Avcı, Faruk Turgut. Ve ben bu 5 kişinin Türkiye'deki dizi sektörünü bilen en iyi 5 kişi olduğunu düşünüyorum....."

şeklinde açıklamalarda bulunmuştur.

180 **I.2.3. Sektörün İşleyişine İlişkin Bilgiler**

Televizyon dizileri, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (FSEK) kapsamında sinema eseri tanımı içinde yer almaktadır. Yapımcı ise aynı Kanun çerçevesinde filmlerin özgün bir biçimde ilk kaydını yapan gerçek ya da tüzel kişidir. Yapımcı, eser sahipleri ve icracı sanatçılar ile akdetmiş olduğu sözleşmeler vasıtasıyla, eser sahiplerinin ve icracı sanatçıların FSEK kapsamında sahip olduğu mali hakları (işleme, çoğaltma, yayma, temsil ve umuma iletim) kullanma yetkisini devralmaktadır. Yapımcılar, öncelikle bir dizi senaryosu ve bu dizide rol alabilecek baş rol oyuncularından oluşan projelerini kanallara sunarlar. Bu projelerin bir kanal tarafından beğenilmesi üzerine oyuncu ve teknik kadro oluşturulur, gerekli yatırımlar yapılır ve çekimlere başlanır.

Yapımcı, televizyon dizilerinin çekimlerini tamamlar, dizilerin bantlarını yayına hazır hale getirir ve bu bantlarla birlikte, hak sahiplerinden devralmış olduğu mali hakları kullanma yetkisini tv kanalları ile yaptığı sözleşmeler ile tv kanallarına devreder. Yapımcı-tv kanalı arası sözleşmeler, kanalların mali hakları kullanma yetkisini devraldıktan sonra hangi tasarruflarda bulunabileceği, yapımcıların ve kanalların sorumluluklarının ne olduğu, kanalların yapımcılara hangi esaslara göre ödeme yapacağı gibi konuları düzenlemektedir.

Televizyon dizilerinin gider ve masrafları yapımcı tarafından karşılanır. Kanallar ise yapımcılara, bölüm başına, rating oranına göre belirlenmek üzere ödeme yapmaktadır. Genelde tv kanalları ile yapımcılar arasındaki sözleşmelerde projelerin ilk 4 bölümünün satın alınması taahhüt edilmektedir. Tv dizisi için bu süre bir çeşit deneme süresi niteliği taşımaktadır. Nitekim, dizinin aldığı ilk izlenme oranları dizinin yayından kaldırılıp kaldırmamasında önemli rol oynamaktadır. Ayrıca, bu süre dizinin yayın tarih ve saatinde de değişiklik yapmak suretiyle izlenme oranının artırılabilmesi süredir. İyi izlenme oranları üzerine, kanal ve yapımcı memnun kalırlarsa dizi çekimlerine devam edilmektedir.

Oyuncu başarısının dizinin başarısında yani izlenme oranlarında, dizinin başarısının da oyuncu başarısında önemli katkısı bulunmaktadır. Bir başka deyişle bu iki faktör birbiriyle etkileşim içindedir. Dizi izlenme oranları yüksek oldukça ve çekimlere devam edildikçe, oyuncu ücretlerinde artış olmakta; diğer taraftan oyuncuların performansı arttıkça dizinin izlenme oranı artmaktadır. Başarılı diziler, bu anlamda, özellikle tanınmayan oyuncular için kendilerini gösterebilme fırsatı sunmaktadır. Nitekim, dizi başına 3.000 YTL ile başlayan bir oyuncu bir sonraki sezon başka bir dizide başarılı olduğu takdirde 15.000-20.000 YTL ücretle rol alabilmektedir.

I.3. Hukuki Değerlendirme

4054 sayılı Kanununun 4. maddesinin (a) bendi gereğince "mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" yasaktır. Bu çerçevede, tv dizisi yapımcıları,

oyuncu ücretlerini anlaşma yoluyla belirledikleri takdirde, bu eylemin maddede bahsi geçen alım fiyatlarını belirleme anlamına geleceği ve bu durumun açık bir biçimde rekabetin engellenmesi amacını taşıyacağı ve alınan prensip kararlarının uygulanması halinde piyasada rekabetin engelleneceği açıktır.

230

Nitekim, Sinema A.Ş.'nin sahibi Osman Yağmurdereli'nin 16.5.2005 tarihinde yayınlanan "Başka Yerde Yok" adlı programda yaptığı açıklamalar, tv dizisi yapımcılığı piyasasında oyuncu ücretlerinin yükseltilmemesini sağlayarak, rekabetin ortadan kaldırılması niyetini taşıdığı izlenimini güçlendirmektedir.

240

Ancak, yapılan yerinde inceleme ve görüşmelerde, 5 büyük yapımcı şirket arasında, Osman Yağmurdereli'nin beyan ettiği şekilde oyuncu ücretleri ve transferine ilişkin kararlar alındığına ilişkin herhangi bir iletişimi (yazışma, e-mail, ajanda notu v.b.) gösterir kanıt bulunamamıştır. Bu yapımcıların büyük bir kısmının üyesi olduğu meslek birliği TESİYAP'da yapılan yerinde incelemelerde de, birlik çatısı altında oyuncu ücretleri ve transferine ilişkin alınmış herhangi bir karara rastlanmamıştır. Öte yandan, Raportörlerin 5 büyük yapımcı şirket yetkilileri ile yaptıkları görüşmelerde, yazılı veya sözlü böyle bir anlaşmanın varlığı reddedilmiştir.

250

Bu değerlendirmeler çerçevesinde, Osman Yağmurdereli'nin 5 yapımcının oyuncu ücretlerini belirli bir seviyede tutmak ve oyuncu transferini engellemek amacıyla anlaşmalarına dair Osman Yağmurdereli'nin tek taraflı açıklamalarını destekleyici nitelikte somut delillere ulaşılmaması ve uygulamada rekabetin ihlal edildiğine dair hiçbir emarenin bulunmaması nedeniyle, Sinema A.Ş., Gold Film, BKM, TMC ve Sinegraf hakkında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde bir soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanısına ulaşılmıştır.

260

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre;

1- Sinegraf Film Yapım Yönetim Ltd. Şti., Sinema Dizi Yapımcılık ve Prodüksiyon Müzik Yapım ve İletişim Sistem Paz. Tur. İç ve Dış Ticaret A.Ş., Gold Filmcilik ve Sinemacılık Ltd. Şti., TMC Film Yapım Ltd. Şti. ve BKM Ltd. Şti.'nin oyuncu transferini engellemek ve oyuncu ücretlerini sabitlemek amacıyla anlaşmaya vardıklarına ilişkin olarak Osman YAĞMURDERELİ'nin tek taraflı beyanlarını destekleyici nitelikte bulgulara ulaşamadığından, adı geçen teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına,

270

05-49/710-195

2- Ancak, söz konusu beyanların tarafların irade uyuşmasıyla bir anlaşmaya dönüşmesi ve böylece televizyon dizisi yapımcılığı piyasasında oyuncu transferinin engellenmesi ve oyuncu ücretlerinin sabitlenmesi suretiyle rekabetin kısıtlanması ihtimali bulunduğundan, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlaline yol açabilecek nitelikteki bu tür davranışlardan kaçınılmasını teminen aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca hakkında önaraştırma açılan teşebbüslere yazılı görüş gönderilmesine

280 OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 28.07.2005 tarih ve 05-49/710-195 sayılı Kararı'na

KARŞI OY GEREKÇESİ

Sinema Dizi Yapımcılık ve Prodüksiyon A.Ş. sahibi Osman Yağmurdereli tarafından, bir televizyon programında açıkça rekabeti ortadan kaldırmak amacıyla 5 büyük yapımcı arasında anlaşmaya varılmış olduğunun ilan edilmesi, diğer yapımcılar tarafından bu anlaşmanın mevcut olmadığına açıklanmaması ve Gold Filmcilik Sinemacılık Ltd. Şti. Yönetim Kurulu Başkanı Faruk Turgut'un beyanının içeriği nazara alındığında teşebbüslerin rekabeti kısıtlama amacı taşıyan bir anlaşma yaptıklarını göstermektedir. O nedenle önaraştırmaya tabi tutulan 5 teşebbüsün 4054 Sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin saptanması için haklarında soruşturma açılması gerekmektedir.

Açıkladığım nedenlerle adı geçen teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına dair alınan 28.07.2005 tarih 05-49/710-195 sayılı karara karşıyım.

M.Sıraç ASLAN

Kurul Üyesi

05-49/710-195